

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 81
UDC 82
UDC 008

ISSN 2545-3998
DOI: 10.46763/palim

ПАЛИМПСЕСТ

МЕЃУНАРОДНО СПИСАНИЕ ЗА ЛИНГВИСТИЧКИ,
КНИЖЕВНИ И КУЛТУРОЛОШКИ ИСТРАЖУВАЊА

PALIMPSEST

INTERNATIONAL JOURNAL FOR LINGUISTIC,
LITERARY AND CULTURAL RESEARCH

PALMK, VOL 6, NO 11, STIP, 2021

ГОД. VI, БР. 11
ШТИП, 2021

VOL. VI, NO 11
STIP, 2021

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

Год. 6, Бр. 11
Штип, 2021

Vol. 6, No 11
Stip, 2021

PALMK, VOL 6, NO 11, STIP, 2021
DOI: <https://doi.org/10.46763/PALIM21116>

ПАЛИМПСЕСТ

Меѓународно списание за лингвистички, книжевни
и културолошки истражувања

ИЗДАВА

Универзитет „Гоце Делчев“, Филолошки факултет, Штип

ГЛАВЕН И ОДГОВОРЕН УРЕДНИК

Ранко Младеноски

УРЕДУВАЧКИ ОДБОР

Виктор Фридман, Универзитет во Чикаго, САД
Толе Белчев, Универзитет „Гоце Делчев“, С. Македонија
Нина Даскаловска, Универзитет „Гоце Делчев“, С. Македонија
Ала Шешкен, Универзитет Ломоносов, Руска Федерација
Олга Панкина, НВО Македонски културен центар, Руска Федерација
Георгета Раца, Универзитет Банат, Романија
Астрид Симоне Грослер, Универзитет Банат, Романија
Горан Калоѓера, Универзитет во Риека, Хрватска
Дејан Дуриќ, Универзитет во Риека, Хрватска
Шандор Чегледи, Универзитет во Панонија, Унгарија
Ева Бус, Универзитет во Панонија, Унгарија
Хусејин Озбај, Универзитет Гази, Република Турција
Зеки Ѓурел, Универзитет Гази, Република Турција
Елена Дараданова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Ина Христова, Универзитет „Св. Климент Охридски“, Република Бугарија
Џозеф Пониах, Национален институт за технологија, Индија
Сатхарај Венкатесан, Национален институт за технологија, Индија
Петар Пенда, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Данило Капасо, Универзитет во Бања Лука, Босна и Херцеговина
Мета Лах, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Намита Субиото, Универзитет во Љубљана, Република Словенија
Ана Пеличер-Санчез, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Мајкл Грини, Универзитет во Нотингам, Велика Британија
Татјана Ѓурин, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Диана Поповиќ, Универзитет во Нови Сад, Република Србија
Жан Пол Мејер, Универзитет во Стразбур, Република Франција
Жан Марк Веркруз, Универзитет во Артуа, Република Франција
Регула Бусин, Швајцарија
Натале Фиорето, Универзитет во Перуца, Италија
Оливер Хербст, Универзитет во Вурцбург, Германија

PALIMPSEST

International Journal for Linguistic, Literary
and Cultural Research

PUBLISHED BY

Goce Delchev University, Faculty of Philology, Stip

EDITOR-IN-CHIEF

Ranko Mladenoski

EDITORIAL BOARD

Victor Friedman, University of Chicago, USA
Tole Belcev, Goce Delchev University, N. Macedonia
Nina Daskalovska, Goce Delchev University, N. Macedonia
Alla Sheshken, Lomonosov Moscow State University, Russian Federation
Olga Pankina, NGO Macedonian Cultural Centre, Russian Federation
Georgeta Rata, Banat University, Romania
Astrid Simone Grosler, Banat University, Romania
Goran Kalogjera, University of Rijeka, Croatia
Dejan Duric, University of Rijeka, Croatia
Sándor Czeglédi, University of Pannonia, Hungary
Éva Bús, University of Pannonia, Hungary
Husejin Ozbaj, GAZI University, Republic of Turkey
Zeki Gurel, GAZI University, Republic of Turkey
Elena Daradanova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Ina Hristova, Sofia University “St. Kliment Ohridski”, Republic of Bulgaria
Joseph Ponniah, National Institute of Technology, India
Sathyaraj Venkatesan, National Institute of Technology, India
Petar Penda, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Danilo Capasso, University of Banja Luka, Bosnia and Herzegovina
Meta Lah, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Namita Subiotto, University of Ljubljana, Republic of Slovenia
Ana Pellicer Sanchez, The University of Nottingham, United Kingdom
Michael Greaney, Lancaster University, United Kingdom
Tatjana Durin, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Diana Popovic, University of Novi Sad, Republic of Serbia
Jean-Paul Meyer, University of Strasbourg, French Republic
Jean-Marc Vercruysse, Artois University, French Republic
Regula Busin, Switzerland
Natale Fioretto, University of Perugia, Italy
Oliver Herbst, University of Wurzburg, Germany

РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ

Драгана Кузмановска
Толе Белчев
Нина Даскаловска
Билјана Ивановска
Светлана Јакимовска
Марија Леонтиќ
Јована Караникиќ Јосимовска

ЈАЗИЧНО УРЕДУВАЊЕ

Ранко Младеноски (македонски јазик)
Весна Продановска (англиски јазик)
Толе Белчев (руски јазик)
Билјана Ивановска (германски јазик)
Марија Леонтиќ (турски јазик)
Светлана Јакимовска (француски јазик)
Јована Караникиќ Јосимовска (италијански јазик)

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК

Славе Димитров

АДРЕСА

ПАЛИМПСЕСТ
РЕДАКЦИСКИ СОВЕТ
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ бр. 10-А
п. факс 201
МК-2000 Штип

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

Меѓународното научно списание „Палимпсест“ излегува двапати годишно во печатена и во електронска форма на посебна веб-страница на веб-порталот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Трудовите во списанието се објавуваат на следните јазици: македонски јазик, англиски јазик, германски јазик, француски јазик, руски јазик, турски јазик и италијански јазик.

Трудовите се рецензираат.

EDITORIAL COUNCIL

Dragana Kuzmanovska
Tole Belcev
Nina Daskalovska
Biljana Ivanovska
Svetlana Jakimovska
Marija Leontik
Jovana Karanikik Josimovska

LANGUAGE EDITORS

Ranko Mladenoski (Macedonian language)
Vesna Prodanovska (English language)
Tole Belcev (Russian language)
Biljana Ivanovska (German language)
Marija Leontik (Turkish language)
Svetlana Jakimovska (French language)
Jovana Karanikik Josimovska (Italian language)

TECHNICAL EDITOR

Slave Dimitrov

ADDRESS

PALIMPSEST
EDITORIAL COUNCIL
Faculty of Philology
Krste Misirkov 10-A
P.O. Box 201
MK-2000, Stip

<http://js.ugd.edu.mk/index/PAL>

The International Scientific Journal “Palimpsest” is issued twice a year in printed form and online at the following website of the web portal of Goce Delcev University in Stip: <http://js.ugd.edu.mk/index.php/PAL>

Papers can be submitted and published in the following languages: Macedonian, English, German, French, Russian, Turkish and Italian language.

All papers are peer-reviewed.

СОДРЖИНА / TABLE OF CONTENTS

- 11 СЕЌАВАЊЕ: проф. д-р Виолета Димова,**
прв декан на Филолошкиот факултет во Штип
IN MEMORIAM: prof. Violeta Dimova,
the first Dean of the Faculty of Philology in Stip
- 29 ПРЕДГОВОР (ОД „ПАЛИМПСЕСТ“ БР. 1)**
Проф. д-р Виолета Димова, прв декан на Филолошкиот факултет во Штип
FOREWORD (FROM “PALIMPSEST” NO 1)
Prof. Violeta Dimova, the first Dean of the Faculty of Philology in Stip
- ЈАЗИК / LANGUAGE**
- 33 Виолета Јанушева**
СЕМАНТИЧКИ ФОРМУЛИ ЗА ИЗРАЗУВАЊЕ НА ЛОГИЧКИТЕ ПЕРСОНАЛНИ
ПЕРИФРАЗИ ВО МАКЕДОНСКИОТ СТАНДАРДЕН ЈАЗИК
Violeta Janusheva
SEMANTIC FORMULAS FOR EXPRESSING LOGICAL PERSONAL PERIPHRASES
IN THE MACEDONIAN STANDARD LANGUAGE
- 47 Öztürk Emiroğlu**
YENİ LİSAN VE ÖMER SEYFETTİN
Öztürk Emiroğlu
CONTEMPORARY LANGUAGE AND ÖMER SEYFETTİN
- 59 Federica Ambroso**
JEUX DE MOTS ET EN JEUX DE LA TRADUCTION: *ΜΟΙΡΑΙΟΙ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΟΙ*
DE PETROS MARTINIDIS EN FRANÇAIS ET EN ITALIEN
Federica Ambroso
PUNS AND TRANSLATION CHALLENGES: *ΜΟΙΡΑΙΟΙ ΑΝΤΙΚΑΤΟΠΤΡΙΣΜΟΙ* BY
PETROS MARTINIDIS IN FRENCH AND IN ITALIAN
- 73 Емилија Тасева, Билјана Ивановска**
МЕТАФОРИЧНИ КОНЦЕПТИ КАЈ СОМАТИЗМИТЕ ВО ГЕРМАНСКАТА И ВО
МАКЕДОНСКАТА ФРАЗЕОЛОГИЈА
Emilija Taseva, Biljana Ivanovska
METAPHORICAL CONCEPTS OF SOMATIC EXPRESSIONS IN GERMAN AND
MACEDONIAN PHRASEOLOGY
- 85 Марија Гркова**
МНОЖИНСКИТЕ ФОРМИ НА ИМЕНКИТЕ ОД МАШКИ РОД ВО
МАКЕДОНСКИОТ И ВО СРПСКИОТ ЈАЗИК
Marija Grkova
THE MASCULINE NOUNS IN MACEDONIAN AND SERBIAN LANGUAGE

- 95 Лилјана Макаријоска**
ЈАЗИЧНИОТ ИЗРАЗ НА ПЕТРЕ БИЦЕВСКИ
Liljana Makarijoska
LINGUISTIC EXPRESSION OF PETRE BICEVSKI
- 109 Марија Карадаковска**
ТЕОРИИ ЗА ЗАЕМАЊЕТО, ВИДОВИ ЗАЕМКА И
АДАПТАЦИЈА НА ЗАЕМКИТЕ
Marija Karadakovska
THEORIES OF BORROWING, LOANWORD TYPOLOGY
AND LOANWORD ADAPTATION
- КНИЖЕВНОСТ / LITERATURE**
- 125 Dijana Tica, Emir Muhić, Željka Babić**
PRESENTATION OF PANDEMICS IN LITERATURE
- 135 Mariantonio Tramite**
CELL-PHONE NOVELS: UN PUNTO DI VISTA LINGUISTICO-LETTERARIO
(E SOCIO-CULTURALE) DIETRO IL FENOMENO DEI ROMANZI SU
CELLULARE IN ITALIA
Mariantonia Tramite
CELL-PHONE NOVELS: A LINGUISTIC AND LITERARY
(AND SOCIO-CULTURAL) POINT OF VIEW BEHIND THE
PHENOMENON OF MOBILE NOVELS IN ITALY
- 147 Бобан Перески, Ранко Младеноски**
МЕТАФОРАТА ВО РОМАНОТ „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“
ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Boban Pereski, Ranko Mladenoski
THE METAPHOR IN THE NOVEL “THE MATHEMATICIAN’S DAUGHTER”
BY VENKO ANDONOVSKI
- 161 Нина Анастасова-Шкрињариќ**
МИТОЛОГИЗАЦИЈА НА АСТРОФЕНОМЕНИТЕ
(АРХЕОАСТРОНОМСКИ И ЕТНОАСТРОНОМСКИ ДЕКОДИРАЊА
НА СЛОВЕНСКИ МИТОВИ ВРЗ ГРАЃА ОД ЗАПИСИТЕ НА СЕРПЕНКОВ)
Nina Anastasova-Shkrinjarik
MYTHOLOGISATION OF ASTROPHENOMENA (ARCHAEOASTRONOMIC
AND ETHNO-ASTRONOMICAL DECODING OF SLAVIC MYTHS IN
SERPENKOV’S FOLKLORE MATERIAL)
- 171 Ана Витанова-Рингачева**
БАЛКАНСКИТЕ ВОЈНИ И ПРВАТА СВЕТСКА ВОЈНА КАКО МОТИВИ ВО
НАРОДНИТЕ ПЕСНИ ОД СТРУМИЦА И СТРУМИЧКО
Ana Vitanova-Ringaceva
THE BALKAN WARS AND THE FIRST WORLD WAR AS MOTIFS IN THE FOLK
SONGS FROM STRUMICA AND STRUMICA REGION

- 183 Славчо Ковилоски**
РАСКАЖУВАЧКОТО ПЕРО НА МАРИЈА ЗРНЕВА
Slavcho Koviloski
MARIJA ZRNEVA'S STORYTELLING PEN
- 191 Иван Антоновски**
МИНИ-ЕСЕЈОТ КАКО ФОРМА ВО ЕСЕИСТИЧКИОТ ОПУС
НА ГОРАН СТЕФАНОВСКИ
Ivan Antonovski
MINI-ESSAY AS A FORM IN GORAN STEFANOVSKI'S ESSAYISTIC WORKS
- КУЛТУРА / CULTURE**
- 203 Жарко Миленич**
ПЕРЕВОД С ЯЗЫКА ЛИТЕРАТУРЫ НА ЯЗЫК ФИЛЬМА
НА ПРИМЕРЕ «СТАЛКЕРА» АНДРЕЯ ТАРКОВСКОГО
Zarko Milenic
TRANSLATION FROM THE LANGUAGE OF THE LITERATURE
TO THE LANGUAGE OF THE FILM ON THE EXAMPLE
OF "STALKER" BY ANDREY TARKOVSKY
- 211 Sunčana Tuksar, Mauro Dujmović**
"THE ACCIDENTAL TOURIST" IN THE CONTEXT OF ZOOMED-IN
IMAGES IN THE MULTIMODAL INTERPERSONAL VIDEO COMMUNICATION
- 227 Екатерина Намичева, Петар Намичев**
КУЛТУРНА ОДРЖЛИВОСТ И АРХИТЕКТОНСКО НАСЛЕДСТВО
Ekaterina Namicheva, Petar Namichev
CULTURAL SUSTAINABILITY AND ARCHITECTURAL HERITAGE
- 241 Mariya Leontik**
KUZEY MAKEDONYA CUMHURİYETİ'NDE TÜRKOLJİ
ÇALIŞMALARININ GERÇEKLEŞTİRİLDİĞİ KURUMLAR
Marija Leontik
TURKOLOGICAL RESEARCH IN THE INSTITUTIONS OF THE
REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
- 251 Rabia Ruşid**
DOĞU MAKEDONYA'DA BULUNAN DELİKLİ TAŞ ETRAFINDAKİ
İNANIŞ VE UYGULAMALAR
Rabia Ruşid
BELIEFS AND RITUALS IN THE KAMNIK CANYON IN EASTERN MACEDONIA
- МЕТОДИКА НА НАСТАВАТА / TEACHING METHODOLOGY**
- 261 Milena Sazdovska-Pigulovska**
ORGANIZATION OF ONLINE LANGUAGE AND TRANSLATION TEACHING AND
EXAMINATION IN TIMES OF COVID-19

- 273 François Schmitt**
QUELLES APPROCHES DIDACTIQUES POUR LA
COMPOSANTE SOCIOCULTURELLE DU FRANÇAIS LANGUE ÉTRANGÈRE ?
François Schmitt
WHAT DIDACTIC APPROACHES FOR THE SOCIOCULTURAL
CONTENT TO TEACHING FRENCH AS A FOREIGN LANGUAGE?

ПРИКАЗИ / BOOK REVIEWS

- 287 Билјана Ивановска**
ОСВРТ КОН КНИГАТА „ПРАГМАТИКА: ЈАЗИК И КОМУНИКАЦИЈА“
Biljana Ivanovska
REVIEW OF THE BOOK “PRAGMATICS: LANGUAGE AND COMMUNICATION”

- 291 Ранко Младеноски, Бобан Перески**
ЛАБИРИНТ ОД КНИЖЕВНА ФИКЦИЈА И ЖИВОТНА СТВАРНОСТ
Ranko Mladenoski, Boban Pereski
A LABYRINTH OF LITERARY FICTION AND LIFE REALITY

- 299 Марина Мијаковска**
„КОМПЈУТЕРСКА ПОЕЗИЈА“ ВО ЕРАТА НА МАС-МЕДИУМИТЕ
Marina Mijakovska
“COMPUTER POETRY” IN THE MASS MEDIA ERA

ДОДАТОК / APPENDIX

- 307 ПОВИК ЗА ОБЈАВУВАЊЕ ТРУДОВИ**
ВО МЕЃУНАРОДНОТО НАУЧНО СПИСАНИЕ „ПАЛИМПСЕСТ“

CALL FOR PAPERS
FOR THE INTERNATIONAL SCIENTIFIC JOURNAL “PALIMPSEST”

МЕТАФОРАТА ВО РОМАНОТ „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ

Бобан Перески

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
pereskiboban@gmail.com

Ранко Младеноски

Универзитет „Гоце Делчев“, Штип
ranko.mladenoski@ugd.edu.mk

Апстракт: Целта на овој труд е да се прикаже и анализира стилската фигура *метафора* во романот „Ќерката на Математичарот“ од македонскиот писател Венко Андоновски. Всушност, тука ќе биде прикажана анализа на одделни метафори присутни во романот, кои се значајни како од стилистички, така и од семантички аспект, односно ќе биде интерпретирано нивното значење во даден контекст.

Со оглед на фактот дека станува збор за две приказни (два романа) кои имаат еден ист заеднички крај, првично се прикажани и анализирани метафорите во Големата книга која ги содржи *Предговорот на уредникот со важно упатство за читање* и првиот дел со наслов *Книга невиност*, а потоа метафорите во Малата книга каде што се наоѓа вториот дел со наслов *Книга распение* и заедничкиот крај на Големата и Малата книга со наслов *Книга воскресение*.

Клучни зборови: *роман, метафора, анализа, семантика, „Ќерката на Математичарот“.*

1. Вовед

Делата на македонскиот писател Венко Андоновски изобилуваат со исклучителни квалитети коишто може да бидат предмет на анализа во книжевноста од многу аспекти. Сепак, во трудот конкретно ќе се задржиме на најпознатата стилска фигура, наречена уште „красна“ на поезијата и „мајка“ на фигурите – метафората – која, покрај многуте дефиниции понудени од книжевните теоретичари, најчесто се дефинира како стилска фигура во која имаме пренесување на значењето од еден збор во друг. Иако метафората е најчеста во поезијата, во трудот ќе погледнеме дека таа може да биде мошне присутна и во еден роман. Имено, тоа е романот „Ќерката на Математичарот“,

роман-уникат во македонската книжевност, бидејќи претставува прв од ваков вид, како од содржински, така и од печатарски аспект. Секако, романот може да се анализира од многу аспекти, но тука ќе го погледнеме романот од еден стилски аспект, односно во трудот ќе бидат истакнати и анализирани метафорите што се присутни во романот. Притоа, ако сме ги погледнале трите романа на Андоновски („Азбука за непослушните“, 1994, „Папокот на светот“, 2000, и „Вештица“, 2006), тогаш веќе имаме претстава за стилот и јазичниот израз на овој автор, односно присутноста на стилските фигури во неговите текстови, а меѓу нив и метафората.

2. За уникатноста на романот „Ќерката на Математичарот“

Романот „Ќерката на Математичарот“ од македонскиот писател и книжевен теоретичар Венко Андоновски првично е издаден во 2013 година од издавачката куќа *Табернакул*.

Најпрвин, она што е извонредно во врска со ова дело на Андоновски е неговата физичка структура. Имено, станува збор за две посебни книги, односно книга во книга во буквална смисла на зборот, или како што авторот ги нарекува: Голема и Мала книга. Големата книга го носи насловот *Ќерката на Математичарот* и ѝ служи како кутија на Малата книга со наслов *33,33 (Акорд Светлина)*. Композициски, романот се состои од три дела и предговор на уредникот. Во Големата книга се содржани *Предговор на уредникот со важно упатство за читање* и првиот дел *1. Книга невиност*, додека пак во Малата книга се преостанатите два дела – *2. Книга распятие* и *3. Книга воскресение или: Заеднички крај на Големата и Малата книга*. Значи, имаме две различни приказни кои на крајот се вкрстуваат во една заедничка точка, односно имаат заеднички крај.

Меѓу другото, проблематизирањето на авторството е уште една мошне интересна постапка со која се служи Андоновски во ова дело. Всушност, уште во *Предговорот* кон романот, Андоновски се јавува во улога на уредник на текстот и објаснува дека авторите на ова дело се ликовите од неговите претходни романи, пред сè од „Вештица“, кои незадоволни од своите судбини се одметнале и решиле да напишат роман во кој ќе си ги сменат судбините. Според тоа, уредникот во *Предговорот* истакнува: *Значи, овој чуден роман го напишаа моите ликови Црвенокосата, Русокосата и Чарли Хит (од Вештица), кои најверојатно самоиницијативно се сретнале на тајно заседание, каде дискутирале колку праведно сум постапил кога сум им ги определувал судбините во претходниот роман. Незадоволни од рољите што сум им ги доделил таму, решиле самите да си определат судбини, определувајќи си нова тема, за која секој од нив ќе се изјасни. Црвенокосата и Русокосата од Вештица решиле дури и да си ги сменат имињата, така што Црвенокосата Јована сега се вика Ема Пил, понекогаш само Пи, а Русокосата – Меглена. Ним, не знам како и кога им се приклучил и еден тежок негативец, гнида од човек, што во **Азбуката за непослушните** се*

вика Отец Ефтимиј, во *Папокот на светот* отец Стефан Писмородецот, а овде си го зел името Алваро Муертес. (Андоновски, 2019, стр. 7-8).

Исто така, кон овие ликови се придодава и ликот на Тео од Малата книга, кој во „Азбука за непослушните“ го знаеме како Исијан, во „Папокот на светот“ – Филозофот, додека, пак, во „Вештица“ ни е познат како Падре Бенџамин. Покрај гореспоменатите, во романот се среќаваат и други ликови кои „допатувале“ од неговите претходни книги, а во овој роман ги среќаваме како сестра Евлантија и Математичарот, односно таткото на Ема.

Малата книга со симболичен наслов (33,33 = толку години имал Христос кога бил распнат на крстот) започнува на еден невообичаен начин за роман, односно првата глава е испишана во форма на евангелие и говори за јунакот во Малата книга – Тео. Ваква форма се среќава уште на неколку места во книгата. Меѓу другото, она што е важно да се напомене за јунакот во Малата книга е фактот дека во ликот на Тео се крие личност од реалниот живот, а тоа е македонскиот пејач Тодор (Тоше) Проески, еден од најмаркантните музичари на балканските простори чиј живот прерано згасна. Секако, тоа не е направено на директен начин, ами имплицитно, преку индикатори кои укажуваат дека навистина станува збор за него, односно за неговиот животен пат.

3. Метафората во „Керката на Математичарот“

Покрај другите погоре наведени специфичности со кои се одликува делото, тука особено ќе се задржиме на стилскиот аспект на романот преку истакнувањето на метафорите што се присутни во Големата и Малата книга, кои несомнено се од особена важност за разбирањето на стилот на овој автор, но, исто така, ќе ги објасниме и метафорите од еден содржински аспект, односно семантичката улога на одделни метафори во рамките на текстот.

3.1. Метафората во Големата книга

Во Големата книга се наоѓаат *Предговор на уредникот со важно упатство за читање* и првиот дел од романот, првата книга која носи наслов *Книга невиност*. Со оглед на фактот дека метафората е присутна насекаде низ текстот, нејзиното истакнување и анализа ќе започне уште од Предговорот на уредникот. Најпрвин, присутноста на метафора е видлива во следната реченица: *Всушност, тие се како сонцето и месечината: кога едното доаѓа, другото си оди, но понекогаш и се среќаваат заедно на небото: понекогаш се нужни двата за да се сфати целината, смислата на космосот.* (Андоновски, 2019, стр. 7). Во реченицата имаме метафора која има улога да го претстави конкретниот роман, односно романите, и надополнувањето на двете книги што на крајот резултира со вкрстување во една точка. Целта на метафората е да се укаже на неразделната поврзаноста меѓу двете приказни во едно цело или, онаму каде што завршува едното, започнува другото, додека пак нивната средба е заедничкиот крај и целосно

разбирање на светот во кој дејствуваат ликовите од романите. Исто така, може да се забележи дека станува збор за предикативна метафора, според глаголите *доаѓа* и *си оди* што се присутни во реченицата.

Понатаму, реченицата *секој книжевен лик има право да биде ковач на својата судбина и среќа...* (Андоновски, 2019, стр. 9) е атрибутивна метафора којашто се однесува на ликовите од романот, односно дека не само луѓето, ами и ликовите од романот може да бидат творци на својата судбина и среќа. Аналогно на ковачот којшто твори и обликува предмети од метал, давајќи им некаква функција, така секој човек може да го насочува својот живот кон интересите што му носат задоволство. Интересен е и фактот што во овој дел од текстот може да се забележи еден постмодернистички елемент, каде што реалниот автор си поигрува со авторството на текстот, интенционално нагласувајќи го неговото дистанцирање од авторството на романот (романите) и свесно им го препушта тоа на своите ликови, во овој случај одметници.

Епитафот на безимениот гроб на гробиштата во Бутел кој гласи: *Сè што не чинеше од мене замина в земја, сè што беше добро, замина на небо. Зошто го барате живиот меѓу мртвите?* (Андоновски, 2019, стр. 23), е метафоричен приказ на задгробниот живот во кој е содржана христијанската димензија. Земајќи го предвид христијанското учење чиј основен принцип е негување на духовното над телесното со цел спас на душата, тогаш ќе заклучиме дека првиот дел од реченицата, односно она што не чинело, е телото кое по смртта завршува под земја, додека пак доброто е душата која заминува на небото, при што зборот небо е замена за рајот.

Голем дел од метафорите во романот се поставени во улога на истакнување на физичките и душевните особини на ликовите, откривање на нивните карактери, како и односот меѓу самите ликови во текстот, па според тоа, многу често се среќаваме со метафори за јунакот на ова дело – ликот на Ема Пил (Црвенокосата). Така, на пример, во шестата глава каде што како наратор се јавува Чарли, присутна е една метафора преку која тој открива дел од нејзиниот карактер: *Оти таа е како ветар. Те гали, а ти неа не можеш да ја погалиш. Јас горам, таа ме распламтува како ветар, прави пожар од мене, а самата не гори.* (Андоновски, 2019, стр. 35). Познато ни е дека метафората може да се дефинира и како скратена (редуцирана) компарација, па со оглед на тоа, дел од нејзиниот карактер е дека таа е недопирлива. Вториот дел од метафората се однесува на Чарли и последиците што се предизвикани кај него од страна на Црвенокосата и нејзината недопирливост. Неговото горење се однесува на пресилната љубов кон неа. Всушност, преку оваа метафора, покрај карактерот на Ема Пил, можеме да го увидиме нивниот меѓусебен однос кој градира и натаму во делото. Понатаму во текстот, на уште едно место се присутни метафори преку кои дополнително се разоткрива односот меѓу Чарли и Ема. Тоа е во следниот исказ: *...коските ми ги искриши со тие твои сатар-зборови и сржта ми ја локна.* (Андоновски, 2019, стр. 57). Ова е

една исповед на Чарли и како што може да забележиме имаме и атрибутивна (*сатар-зборови*) и предикативна метафора (*сржта ми ја локна*). Првата метафора се однесува на остријата на искажаните зборови, што до него допираат како сатарски нож и го раскостуваат, а во втората метафора е забележлив малку позасилен израз во однос на првиот, а тоа го толкуваме како одземање на суштината, основата од нештото, а во конкретниов случај тоа се однесува на Чарли. Лутијата и бесот предизвикани од една непријатна игра што ја игра тој, доведува до раздор меѓу нив двајца. Вчудовидена од неговата игра, Ема е мошне бесна, а тој бес е манифестиран преку следната метафора: *Се зададе како фурија, како црна чума, како летна луња од улицата.* (Андоновски, 2019, стр. 138). Имено, фуријата се поврзува со бес, виор, лошотија и злоба, додека пак во староримската митологија – таа е една од божиците на одмаздата. Според ова, веќе имаме јасна претстава за налетот на Ема во разговор со Чарли. Понатаму, црната чума е метафора за нешто што уништува, коси сè пред себе, во фолклорот уште претставена како стара жена облечена во црно која сее смрт меѓу народот, а тука е и летната луња како метафора за нагла промена, брзо движење понекогаш проследено со звук или звукот на трескањето на чантата што го привлекува вниманието на сите присутни во конкретниов случај. Кон сето ова придодаваме уште една метафора каде што се согледуваат погоре наведените карактеристики на нејзиниот лик: *И потем, таа одненадеж, како секавица, го трешти Математичарот со новото прашање.* (Андоновски, 2019, стр. 176). Всушност, ова е еден метафоричен приказ за нејзината настојчивост и упорност што во контекстот се однесува на тоа што побргу да дознае за смртта на нејзината мајка. Меѓу другото, присутност на метафора имаме и во претставувањето на нејзината насмевка: *...при што горната усна ти оди кон прчлестото носе и ти открива цела ниска бели бисерчиња.* (Андоновски, 2019, стр. 114). Аналогно на белината на бисерот, очигледно е дека тука имаме замена на зборот заби со бисерчиња, односно овој израз е стилски обоен.

Понатаму, во еден исказ на сестра Евлантија, другарката на Ема, се открива инаков дел од карактерот на Ема, спротивно од она што досега беше кажано за неа: *Прво, од искуство знам дека, ако те пушти некаде човек сама, бидејќи мислиш со срцето, во овој расипан свет што мисли со разумот, ќе те заколе првиот волк како младо јагне.* (Андоновски, 2019, стр. 147). Ако досега Ема беше претставена бесна како фурија и страшна како чума, во овој дел од тврдењето на сестра Евлантија ни е прикажан оној мек дел од карактерот на Ема, давањето предност на душевното над рационалното во еден свет каде што тоа воопшто не се цени. Со тоа го поврзуваме и наивниот пристап на Ема кон работите, односно тоа е значењето на *ќе те заколе првиот волк како младо јагне*, бидејќи, аналогно на тоа, во светот постојат луѓе грабливци чија жртва се токму кротките и наивни луѓе. Исто така, не треба да се запостави фактот дека во самиот исказ имаме присутност и на стилската фигура

метонимија, во изразот *овој расипан свет што мисли со разумот* (totum pro parte), но земајќи го предвид целото тврдење, метафората е доминантна. За несреќа, Ема паѓа во една таква стапица што кај Чарли, кој е лудо вљубен во неа, предизвикува разочарување од таквото нејзино однесување: *И сега сум скршен. На илјадници срчи сум зоробен. Неверницата сепак му се подала. Мртв сум. Не јадам, не пијам, не пушам, не дишам.* (Андоновски, 2019 стр. 179). Преку неколкуте метафори присутни во реченицата, авторот успева да ни ја долови внатрешната состојба на овој лик по една мошне непријатна случка за него. Имено, аналогно на стаклените предмети кои откако ќе се скршат губат од својата вредност, суштина и намена, кај Чарли оваа ситуација претставува дисторзија и отклонување од нормалните услови на живеење. Неговата „скршеност“ му дава чувство на мртвило, на човек кој повеќе ништо не чувствува, односно нема никаква есенција и нема намена во светот.

Метафората во романот е присутна и при описот на ликот на сестра Евлантија, пријателката на Ема и Меглена. Во еден дел од романот за неа се вели: *...го избра Исуса за свој небесен свршеник.* (Андоновски, 2019, стр. 74). Всушност, тоа е метафора за нејзиното замонашување, пристапувањето кон црквата и нејзините канони, заветувајќи се дека ќе му служи на Бога. Понатаму во книгата присутна е уште една метафора која функционира како засилен израз за нејзината вера. Откако таа е истерана од манастирот, Ема утешително ѝ зборува: *Не можат да ти го земат манастирот. Ти си го носиш во себе.* (Андоновски, 2019, стр. 77). Во овој случај, манастирот е замена за монаштвото, за тоа дека, иако таа била избркана од манастирот, никој не може да ѝ го одземе Бога и верата што таа ја има во него. Сепак, нејзе не ѝ е сеедно во тој поглед, бидејќи и покрај зачувувањето на верата, убавината и чистотата на својата душа, таа се сомнева дека кај неа постои одредено зло. Доказ за ова тврдење се зборовите на сестра Евлантија која за себе вели: *Откако ме избркаа од манастирот, има мед, но се плашам дека има и осило во мојава душа!* (Андоновски, 2019, стр. 79). Осилото е составен дел од некои инсекти (оси, пчели), слично како игла која содржи отров и служи како механизам за одбрана кај инсектите. Всушност, самата сестра Евлантија е свесна за постоење, покрај медот во душата, и на одредена омраза, „отров“ во нејзината душа поради случувањата во манастирот и препирките со тие што ја избркале од манастирот. Според ова, видливо е дека дел од метафорите со кои се служи Андоновски се посветени на духовното и внатрешното, за опис на душевната состојба на ликовите, но и за присутноста на христијанскиот аспект во делото.

На неколку места во делото среќаваме една мошне интересна метафора за метаморфозата на пеперугата како биолошки процес, но во овој случај метаморфозата е со преносно значење. Станува збор за следнава метафора: *Крајот на животот на гасеницата е почеток на животот на пеперугата.* (стр. 87). Оваа метафора ја толкуваме како процес кој води кон голема

промена, односно премин од нешто површинско кон нешто подлабоко што нè наведува да мислиме инаку, со сосема друга перцепција за нештата, или поглед на светот со „други“ очи.

Во еден дел од Големата книга ни е прикажана и големината и силината на љубовта помеѓу Математичарот и мајката на Ема, која е предадена преку следната метафора: *Та нели вашата љубов била една, единствена, божествена и нели сите од генерацијата ви завидувале на верноста и огнот со којшто сте се љубеле?* (Андоновски, 2019, стр. 185). Во литературата, огнот е еден од најчесто користените симболи за објаснување на страста, желбата, уништувањето, повторното раѓање (како на пример кај фениксот), надежта преку метафората „вечен оган“ и слично. Сепак, во овој контекст *огнот* функционира како замена за страста со која тие се љубеле, за да произлезе потоа уште една метафора, плодот на нивната љубов – Ема Пил која е уште наречена *дете на огнот и страста* (Андоновски, 2019, стр. 80). А во прилог на ова оди и нејзиното име, Црвенокосата, како мотивирано име поради нејзината како жар црвена коса.

3.2. Метафората во Малата книга

Во Малата книга се наоѓа вториот дел од романот кој носи наслов *Книга распятие* и заедничкиот крај на Големата и Малата книга со наслов *Книга воскресение*. Всушност, Малата книга претставува животопис на македонскиот познат пејач Тодор (Тоше) Проески, секако, на имплицитен начин, определувајќи му судбина инаква од онаа што го снаоѓа во реалниот живот. Јунакот во Малата книга го носи мотивираното име Тео, скратено од Теодор што значи дар од Бога. Она што е уште интересно за романот е тоа дека одредени делови се пишувани во форма на евангелие, што секако имплицира присуство на христијанската симболика во делото.

Уште на почетокот од Малата книга, во првата глава, се среќаваме со таква пишана форма, но и со метафора која има за цел да ни открие дел од карактерот на Тео. Најпрвин, тоа е неговата вера во Бога која ни е предадена преку следната метафора: *А момчето го всади Бога во срцето свое како зрно пченично во најплодна нива и не престана на Бога да мисли, ни дење ни ноќе.* (Андоновски, 2019, стр. 241). Всушност, ако ја земеме предвид целата предикативна метафора, тогаш нејзината улога е да се прикаже цврстината и длабоко вкоренетата верба во Бога, нешто што се провлекува и понатаму во романот. Неговата добрина, непорочност и блага наклонетост кон другите луѓе се согледува преку следната реченица: *И го дари Господ со мед во душата, со саќе преполно...* (Андоновски, 2019, стр. 241). Во овој случај, медот е замена за претходно споменатите зборови, а покрај тоа, медот во преносно значење го среќаваме и во Библијата, како што е на пример изреката *мед под јазикот* за некој што користи само убави зборови. Понатаму, неговата душа е споредена со миро (...*оти душата почиста од миро му беше...*) (Андоновски, 2019, стр. 242) – осветено црковно масло

– и со тоа се објаснува чистотата на неговото срце и добрината со која се одликува неговиот карактер. Овој опис понатаму градира до тој степен што кај Тео имаме споредба со Синот Божји, односно со делата што ги вршел тој: *...од душата своја раздаваше, парче по парче, како од леб, тело Христово.* (Андоновски, 2019, стр. 242). Значењето на оваа метафора може да го бараме и во Библијата, во оној дел каде што Христос споменува дека тој е лебот што слегол од небо, па без него и нема живот, но тука станува збор и за секојдневниот леб што ни е насушен за да можеме да живееме. Оваа реченица ја среќаваме во оној дел од Малата книга што е напишан во форма на евангелие, а улогата на метафората е да се укаже на неговиот алтруизам и способноста неговата несебична добрина да ја споделува со другите луѓе. Во овој контекст, уште една метафора со христијанска симболика е забележлива во еден разговор меѓу Тео и Малечката, каде што тој ѝ кажува дека сака да изгради манастир, а таа му вели: *Зошто да градиш манастир, кога ти самиот си подвижен манастир?* (Андоновски, 2019, стр. 266). Една ваква метафора беше присутна и во Големата книга, во оној дел каде што се портретираше ликот на сестра Евлантија. Тука, Тео како лик е спореден со манастирот и неговото значење. Манастирот е монашка населба каде што живеат монаси кои, посветени на молитва, бараат спасение за своите души, но и за душите на оние за кои се молат. Според зборовите на Малечката, неговата личност е замена за манастирот, бидејќи токму тој е оној чија мисла е постојано со Бога заради спасение и утеха на другите луѓе.

При опишувањето на детските години на Тео, голема улога игра и неговиот однос со Малечката (= Ема Пил од Големата книга), девојче од Битола кое доаѓа на зимска екскурзија во неговиот град. Тогаш се случува нивната прва средба и дружба, а понатаму во текстот евидентен е нивниот меѓусебен однос. *Се стрча кон неа и веќе следниот миг стоеше пред тоа мало божество, од котелот под твоите планини.* (Андоновски, 2019, стр. 250). Во реченицата се присутни две метафори од кои првата се однесува на убавината на Малечката, што значи имаме опис на ликот преку метафора при што зборот *божество* е замена за нешто натприродно убаво, додека пак во втората метафора зборот котел е замена за зборот град. Имено, на неколку места низ текстот може да се сретне споредбата на градот на Тео опишан како небесен град и градот претставен како котел под планините. Тој котел е градот Битола, а за тоа ни сведочи реченицата *По една година, на 1 септември 1996 година, петнаесетгодишен, го зеде куферот в рака и замина долу, во котелот. Требаеше да се учи. Котелот се викаше Битола.* (Андоновски, 2019, стр. 293).

Откако одненадеж Малечката ќе замине за Германија на лекување, кај Тео тоа предизвикува очај и болка: *Еден ноемвриски ден, кога душата го болеше како од неа да кинат парчиња месо со врели клешти...* (Андоновски, 2019, стр. 301). Потоа, и во *Тој замолчи, и последниот конец на некаква надеж конечно се скина.* Овие метафори ни зборуваат за односот на Тео кон

Малечката, симпатиите што се присутни кај него од неколкуте заеднички поминати денови. Двете метафори ни се дадени во контекст кој ја опишува душевната тага и несреќата настаната од нејзиното „губење“. Првата метафора се однесува конкретно на болката што е присутна во неговото срце, односно тука зборот душа се јавува како замена за срце, па оттаму и болката од „кинењето“ на тоа месо, додека пак втората метафора се однесува на целосното губење надеж и прекин на онаа тенка линија што дотогаш носела состојба на очекување дека нешто ќе се случи.

Мошне интересен е и односот помеѓу Тео и Темниот, еден злобен и немилосрден лик кој е тотална спротивност од Тео, односно тој се јавува како негов антипод. Тоа може да се согледа преку следната реченица: *А ти го гледаше тој сид на суетата и не можеше да им веруваи на сопствените очи: таа болна амбиција поминуваше во лудило.* (Андоновски, 2019, стр. 304). Сидот на суетата е Темниот. Тој е лик кој има за цел да се истакне себеси на музичката сцена, себељубив и славољубив човек чија алчност преминува во болна амбиција која води кон лудило. Уште едно толкување на зборот суета е нешто што е празно, без поголема цена, што значи сидот на суетата функционира и како метафора за празен човек. Малку понатаму во книгата, откако Тео со еден удар го легнува на подот Темниот, присутен е еден метафорично-метонимски однос: *Сфати дека меѓу волците со јагнешки јазик не се зборува...* (Андоновски, 2019, стр. 305). Метафоричен е целиот израз и ни говори за волчјата природа на човекот, дека аналогно на волците и луѓето може да бидат злобни и агресивни предатори, додека пак јагнето е жртва на волците и симболизира нешто кротко и невино. Ваквата метафора е присутна во Библијата. Меѓу другото, она што ни дава за право да тврдиме дека во реченицата има присутност на метонимија е фразата *јагнешки јазик*, зашто преку делот имаме претставување на целото (*pars pro toto*), но сепак, земена предвид целата реченица, метафората е во доминантен однос над метонимијата. Едно поедноставено толкување на горенаведеното е дека понекогаш и кроткиот човек мора да се спротивстави на грабливците сè со цел да не угине од раката на предаторот.

Во текстот, исто така, е присутна една метафора чија улога е да се објасни минливоста на човековиот живот, а Андоновски тоа го направил на еден експлицитен начин, објаснувајќи ја таа метафора: *Кога ја гледам свеќата како гори, секогаш чувствувам ужасен страв, затоа што свеќа е човекот. Свеќата, тоа сум јас; ене горам, како и вечерва што горев. Јас имам крeвкo тело од восок: пламенот, пак, е душата на свеќата. Заедно прават едно, светлина во мракот. Таа огнена душа го топи, го троши и го смалува моето восочно тело, го претвора во чад кој оди во облаците, но и во мали восочни солзи по телото... Па таа душа и ни се јавува како телесен знак само преку солзите – оние восочни капки на свеќата се исто што и солзите во човековото око.* (Андоновски, 2019, стр. 318). Аналогно на восочните капки кои личат на човековите солзи тврдиме дека станува збор за метафора,

но тука ни се јавува и уште една аналогија, свеќата гори како што човекот живее, но таа свеќа догорува (гасне), исто како што и човековиот живот завршува, односно згаснува. И покрај своето топење, свеќата продолжува да гори и да создава светлина, а од тоа нејзино горење може да се запалат многу други свеќи, а нејзиниот живот да не се намали. Претходно во текстот се присутни неколку метафори коишто го објаснуваат токму таквиот однос: *Се претворам во голема свеќа. Тоа е тајната на мојот успех. И давам од мене да се запалат сите свеќи околу мене. И сите се палат, од мојот пламен, а мојот пламен останува ист: не се смалува, туку се умножува во други свеќи. Секој човек е свеќа Божја, ама не знае. Тоа е тајниот рецепт: да се раздадеш како оган жив, во секого да ја вселиш истата огнена душа.* (Андоновски, 2019, стр. 316). Свеќата ја симболизира светлината којашто во секојдневниот живот ја поврзуваме со убавите нешта, добрината, среќата, љубовта, топлината и слично. Според тоа, во овој контекст метафората добива една хуманистичка димензија за способноста и добродетелот на секоја индивидуа што е можно повеќе да дели и раздаде од тој пламен.

Во Малата книга, покрај другите метафори, присутни се и такви што се однесуваат на љубовниот аспект во делото. Првин, тука ја имаме метафората *Од вратата како влезе, од срцето не ми излезе – јас навреме не ги затворив сите порти на срцето мое, и ти влезе, а потем навреме не ги отворив – и ти не излезе.* (Андоновски, 2019, стр. 313). Полното значење на оваа метафора го добиваме откако ќе се прочита целото поглавје насловено „Сувиот чадор“. Всушност, станува збор за период од животот на Тео кога тој живее во Битола и се заљубува во една девојка, а таа го изневерува. Првиот дел од метафората *од вратата кога влезе, од срцето не ми излезе* се однесува на љубовта што се јавила кај Тео при првата средба со девојката, што значи љубов на прв поглед, па оттаму и отворените порти на неговото срце како замена за љубовта што се всадила кај него од таа средба. Таква е и улогата на оној втор дел од метафората. Последниот дел, пак, *а потем навреме не ги отворив – и ти не излезе* се однесува за трагата од неверството што засекогаш ќе остане врежана во неговото срце, односно нема да излезе. Потем, *Кога не си со неа, ти се лизга целиот космос од рацете* (Андоновски, 2019, стр. 374) е една од оние метафори кои сведочат за љубовната димензија што е присутна и на многу други места во текстот. Во овој контекст девојката е споредена со важноста на космосот (светот, вселената, универзумот) во кој човекот суштествува, што значи, ако таа не е физички присутна крај него – тој добива несигурност како светот да му се распаѓа.

Меѓу другото, во Малата книга забележливо е присуство на такви метафори коишто имаат улога стилски да го засилат изразот. Така, на пример, во еден разговор помеѓу Тео и Малечката, авторот ни предава еден стилски обоен израз за залезот на сонцето: *Седевме така загледани во жарот на сончевиот прстен што полека се уриваше и гаснеше зад планината.* (Андоновски, 2019, стр. 335). Аналогно на бојата на жарот, при залезот на

сонцето, небото се исполнува со исто таква огнено-црвенкаста боја, додека пак *уривањето* и *гаснењето* се однесува на сокривањето на сонцето зад хоризонтот, односно неговото заоѓање.

Андоновски го гледа човекот и како часовник. Имено, тоа е оној дел од романот каде што за време на војна, на човека му е сè бесмислено, па така, *без цел и надеж човекот се претвора само во мерач на време.* (Андоновски, 2019, стр. 329). Улогата на оваа метафора е да се прикаже апсурдот од војувањето, дека во такви вонредни услови, ретко кој од луѓето може да направи нешто во врска со тоа, па така луѓето често седат дома, монотонно броејќи ги часовите со страв од бизарната реалност што ги опкружува.

Во едно поглавје од Малата книга се запознаваме и со Петар, дете од домот за деца без родители, кое живее со надеж дека еден ден ќе ги запознае своите татко и мајка. Всушност, Тео е тој што организира преку неговиот агент во Германија да стасуваат разгледници до Петар, со потпис на неговиот татко, влевајќи лажна надеж кај детето. Еден ден кај Петар се јавува сомнеж дека писмата што стигнуваат до него не се навистина пишувани како што *срцето му мисли* на авторот на тие писма. Вчудовиден од ваквиот исказ на Петар, Тео во себе вели: *Ајде, кој од воспитувачите знае дека вистинскиот човек навистина мисли со срце, а не со ум?* (Андоновски, 2019, стр. 331). Ова го среќаваме на уште неколку места во целиот роман, а улогата во којашто се јавува оваа метафора е да се укаже на значењето на душевното, најчесто проследено како принцип на чистотата на духот, односно гледање низ призмата на срцето.

Мошне е интересен и крајот од романот, конкретно заедничкиот крај на Големата и Малата книга каде што на Тео како лик му е определена инаква судбина од онаа што ја снаоѓа личноста на Тоше Проески. Оваа метафора е присутна во последното поглавје, во еден разговор меѓу Чарли и Ема, каде што таа радосно му соопштува: *„Конечно ја победивме“, му рече. „Се разминавме со судбината.“* (Андоновски, 2019, стр. 397). Во овој дел имаме персонифицирана предикативна метафора. Судбината најчесто ја поврзуваме со нечиј животен пат кој според народното верување е претходно одреден. Во однос на метафората, пак, може да забележиме дека станува збор за предикативна метафора чие значење го толкуваме како промена, т.е. пренасочување на тој претходно определен животен пат за ликот на Тео.

4. Заклучок

Од приложените анализи присутни во романот „Ќерката на Математичарот“, може да се забележи дека метафората како стилско изразно средство во голема мера може да биде присутна не само во поезијата, ами и во еден роман. Пред сè, тоа се должи на умешноста на овој автор метафората да биде вметната токму во оној дел од нарацијата каде што, покрај стилската нијансираност на изразот, го согледуваме и значењето и улогата на конкретна метафора во даден контекст. Притоа, многузначноста на оваа семантичка

стилска фигура придонесува за тоа нејзината употреба да биде зачестена во книжевноста.

Голем број од метафорите присутни во текстот се однесуваат на портретирањето на ликовите, нивните карактери, а особено на јунаците во Големата и Малата книга, Црвенкосата Ема Пил и Тео. Покрај тоа, преку метафорите е евидентен и односот од нивните први заеднички дружба и пројавување на први симпатии, па сè до оној момент кога тие се веќе возрасни, а таа му го спасува животот на Тео. Притоа, мошне видлив е и односот на Ема со Чарли, однос кој трпи голем број турбуленции, но сепак на крајот од делото преовладува среќата и љубовта.

Меѓу другото, забележливо е дека првично станува збор за опис на внатрешната состојба на ликовите, односно на нивните емоции и душевни состојби, а честа е и онаа метафора во која ги среќаваме зборовите *срце* и *душа*, а тоа ни сведочи дека Андоновски му дава првенство на внатрешното и нематеријалното како основни принципи што се есенцијални за човекот. Кон ова се надоврзува и христијанскиот аспект во делото, односно мноштвото метафори со значење кое упатува на православноста становиште и гледање на нештата низ призмата на срцето.

Исто како и во претходните романи, Андоновски е маестрален и останува доследен на својот стил, преполн со метафори дистрибуирани буквално насекаде низ текстот со цел тие да се одгатнат и да се усвои пораката што авторот ја пренесува преку ова дело.

Библиографија

1. Андоновски Венко (2011). *Керката на Математичарот*. Скопје: Три.
2. Минова-Ѓуркова Лилјана (2003). *Стилистика*. Скопје: Магор.
3. Младеноски Ранко (2014). *Теорија на поезијата*. Штип: Универзитет „Гоце Делчев“.

* * *

4. Solar Milivoj (2005). *Teorija književnosti*. Zagreb: Školska knjiga.
5. <https://www.reper.net.mk/2014/05/13/tatkoto-na-crvenokosata/>

Boban Pereski

Goce Delchev University, Stip

Ranko Mladenovski

Goce Delchev University, Stip

The Metaphor in the Novel “The Mathematician’s Daughter” by Venko Andonovski

Abstract: The purpose of this paper is to locate, analyse and present the metaphor as a figure of speech. Our subject of analysis in this paper is the novel “The Mathematician’s Daughter” (2013) by the Macedonian writer Venko Andonovski. In fact, we will first present and analyse specific examples of metaphor in the novel, which are very significant both stylistically and semantically, i.e. we will clarify their meaning in a given context.

Given the fact that our subject of analysis in this paper is a novel that has two different stories (two novels) that happen to share the same ending, we begin with an analysis of the metaphors in the Great book, which consists the *Editor’s Foreword with an important reading guide* and the first part entitled *The Book of Innocence*, and then, in addition to this, we proceed with our analysis to the metaphors in the Little Book, where the second part of the novel takes place, entitled *The Book of Crucifixion*. The final and common ending part of the two books is entitled *The Book of Resurrection*.

Keywords: *novel, metaphor, analysis, semantics, “The Mathematician’s Daughter”.*

ГОД. VI
БР. 11

ПАЛІМПСЕСТ

PALIMPSEST

VOL. VI
NO 11